

[Forsvarsministeren]

At den danske regerings politik skulle afvige fra de øvrige nordiske regeringers erklærede standpunkter, er således en fordrejning af kendsgerningerne. Gennemførelsen af SF's forslag ville tværtimod sætte Danmark ud på en ensom vandring i mere end én forstand.

Som det således er fremgået af mine bemærkninger, må regeringen klart afvise disse to beslutningsforslag.

Lasse Budtz (S):

Vi har i Socialdemokratiet megen forståelse for, at dette spørgsmål rejses i Folketinget, som det er sket med de to forslag til beslutninger, også fordi spørgsmålet allerede er rejst flere gange i en række af vore største havnebyer.

Vi har som bekendt ingen definitiv sikkerhed for, at besøgende krigsskibe lægger til kaj i Danmark uden at have atomvåben om bord, men vi burde have sådan en sikkerhed, for der kan ikke være tvivl om den danske atomvåbenpolitik.

Det skal tilføjes, at vi ikke kan hindre passage i danske farvande, hvor der er international gennemsejlingsret, af atombevæbnede krigsskibe. Hvis skibe lægger til kaj med atomvåben om bord, er der selvsagt en mulig risiko for ulykker, og hvordan den slags ulykker modvirkes og bekæmpes, holder man rent faktisk øvelser i i USA, hvor man altså ikke er i tvivl om, at der er en risiko.

Man kan derfor ikke uden videre afvise den nervøsitet for uheld, der er kommet til udtryk i mange større byer, og herhjemme har vi jo også rent faktisk ret skrappe regler for anløb af skibe med brandfarlige eller eksplosive ladninger om bord. Men de vestlige lande nægter som bekendt at sige noget om, hvorvidt et anløbende krigsskib har atomvåben om bord, og det gør de østlige lande også i praksis. Det er en militærstrategisk hemmelighed, som opretholdes, fordi man ønsker at holde den formodede modpart i usikkerhed om, hvordan et eventuelt angreb skal besvares.

Vi har i Socialdemokratiet igen diskuteret problemet meget indgående, og vi mener, at det også af hensyn til planerne om Norden som en atomvåbenfri zone er bedst, at vi forsøger at optræde i fællesskab med det øvrige Norden; efter forhandlinger med de socialdemokratiske partier i de øvrige nordiske lande har vi forstået, at også disse ønsker, at vi skal tilstræbe en fællesnordisk holdning.

Vi har erfaret, at det svenske udenrigsdepartement ved besøg af udenlandske krigsskibe giver ambassaden for det land, som skibet kommer fra, besked om, at man forventer, at skibet ikke medbringer atomvåben. Man siger følgende: »Der råder generelt forbud mod at medføre atomvåben ved besøg i Sverige. Sveriges regering går ud fra, at dette forbud strengt iagttages.«

På det svenske regerende socialdemokratiske partis kongres i september blev det vedtaget, at Sverige i international sammenhæng skal arbejde for, at kernevåbenmagterne forlader princippet om ikke at give besked om forekomsten af kernevåben på besøgende skibe. Det blev desuden besluttet, at partistyrelsen, hvis kernevåbenmagterne ikke vil fragå princippet, skal virke for, at reglerne for flådebesøg skærpes. Kernevåbenmagterne skal afkræves en udtrykkelig erklæring om, at kernevåben ikke findes om bord ved besøg på svensk territorium. Flyvemaskiner på besøg må heller ikke medføre kernevåben, og kan man ikke få besked, skal besøg afvises. Men så langt er man altså endnu ikke kommet i Sverige.

Man kan også med nogen ret henvise til, at Sverige har en anden storpolitisk status end Danmark. Sverige er jo et neutralt land, mens Danmark tilhører NATO, og selvfølgelig skal vi vise os venlige over for vore allierede. Men lige så selvfølgelig skal vore allierede selvsagt også vise venlighed over for os.

I Norge har forsvarsminister Holst og udenrigsminister Stoltenberg fremsat tilsammen adskillige udtalelser, hvori man henviser til en grundlæggende udtalelse, vil jeg kalde det, som daværende statsminister Bratteli fremsatte i Stortinget i 1975. F.eks. udtalte forsvarsminister Holst den 29. september:

»Norge baserer sig på den forudsætning, at fremmede landes marinefartøjer ikke medfører atomvåben om bord under anløb af norsk havn.«

Dette er i overensstemmelse med den erklæring, daværende statsminister Trygve Bratteli afgav i Stortinget i 1975, og som senere er blevet bekræftet i 1983-84 i Stortinget.

De norske forudsætninger er kendt af atomvåbenstaterne, og der henvises til disse forudsætninger, når der gives klarering for besøg af orlogsfartøjer i norsk havn. Og så tilføjer Holst: »Kontinuitet og konsistens er vigtige